

A MÉDIAMEGOSZTÓ PORTÁLOK TERRORISTA TARTALMAIVAL SZEMBENI FELLÉPÉS KÜLFÖLDI ÉS HAZAI JOGI ESZKÖZTÁRA I. RÉSZ

Absztrakt

Cikkem azon dolgozat rövid részletét kívánja bemutatni, mely a terrorista tartalmak médiamegosztó portálokon történő megjelenésével, valamint a terrorszervezetek kibertérben megvalósuló hadviselésével foglalkozik. A dolgozat keretében bemutatásra kerül az az interdiszciplináris megközelítés, mely véleményem szerint szükséges a hatékony fellépéshez, szociálpszichológiai, médiaszociológiai aspektusból is megvizsgálva a jelenséget. A jogi szabályozás áttekintése azt a célt szolgálja, hogy az egyes államok szabályozási mechanizmusainak összevetésén keresztül eljussunk ahhoz a megközelítéshez, amely a legkövetendőbb hazánk számára a terrorizmussal szembeni küzdelemben. Terjedelmi korlátok miatt jelen cikkben kizárólag a terrorizmus lehetséges eszközeire és motivációira, valamint a háttérmechanizmusokra összpontosítok, a jogi szabályozás indokoltságának megértése érdekében, melyet cikkem második része fejt ki részletesebben.

Kulcsszavak: terrorizmus, terrorista tartalom, propaganda, médiamegosztó portál, kibertér, Internet, NMHH, YouTube, Facebook, WhatsApp, Telegram, felhasználási feltételek

BEVEZETÉS

Hogyan lehetséges az, hogy több millió YouTube felhasználó tekintette meg előben az amerikai újságíró, James Foley lefejezését, mielőtt a megbotránkoztató tartalom eltávolításra került a portál részéről?⁶⁰ Hogyan szervezték meg könnyűszerrel a terrorszervezetek a WhatsApp, vagy a Telegram privát üzenetváltási applikációin keresztül a Párizsban elkövetett merényleteiket?⁶¹ Ilyen, és ehhez hasonló kérdésekre keresem a választ dolgozatommal, mely interdiszciplináris megközelítéssel kívánja bemutatni a terrorszervezetek médiamegosztó portálokon való jelenlétét és ennek lehetséges jogi szabályozását.

Elsősorban arra a jelenségre kívánok fókuszálni, mely a terrorista propaganda és félelemkeltés médiamegosztó portálokon történő terjesztését és megosztását jelenti. A kibertér egyik fő funkciója a szereplők közötti kapcsolattartás megteremtése, így lehetővé teszi azt, hogy a terrorista csoportok ezen keresztül jussanak el a számítógépes rendszereket használók széles köréhez, valamint kapcsolatot tartsanak egymással, mint láttuk azt a párizsi merényletek előkészítése kapcsán.

Fokozott kockázati platformnak minősül többek között a Facebook, valamint a YouTube, melyek lehetővé teszik a videók élő közvetítés keretében való közzétételét. Sajnálatos módon a károsultak jelentős része csak a kár bekövetkezését követően gondol az IT biztonságára, sokan azonban észre sem veszik azokat a negatív hatásokat és veszélyeket, amiket a rendszerek magukban rejtenek e jelenséggel kapcsolatban (is). Ez hívja fel a figyelmet a preventív intézkedések fontosságára, melyek lehetővé teszik, hogy eme káros hatások jelentősen mérséklődjenek, ebben pedig a jogászoknak, mint a társadalom mérnökeinek kiemelt szerepe és felelőssége van. Hangsúlyozom azonban a társadalomtudományok jelentőségét is, mint amilyen a pszichológia, vagy a médiaszociológia, melyek a terrorista propaganda és erőszak médiamegosztó portálokon történő terjesztése esetén a társadalomra és az egyénre gyakorolt negatív hatásait veszik górcső alá, esetleges megoldási módokat keresve eme égető problémára.

A kibertér rendkívül összetett jellege miatt azonban a rendészet, a hadviselés, valamint a nemzetbiztonsági tevékenység szerepe is kiemelendő, mert az interdiszciplináris megközelítés révén lényeges károktól óvhatja meg a társadalmat. Látható az is, hogy e veszélyek fokozott kockázata alátámasztja a jogi felelősséget, akár az állami főhatalom tényleges kiterjeszhetőségét is igényelve. Külön szabályozási mechanizmusok kialakítása és működtetése kerül előtérbe, mely eme átfogó vizsgálatra alapozottan alakítható ki. A kibertérben zajló rohamos fejlődés és folyamatok radikális változást hoznak mind a társadalmi, politikai, mind az egyéni szférában. Nem elhanyagolandó, sőt, külön kiemelendő az egyénre gyakorolt befolyás, hiszen

⁶⁰ Profile: James Foley, US journalist beheaded by Islamic State (2014. augusztus 20.), elérhető: <https://www.bbc.com/news/world-28865508> (letöltve: 2020. április 19.)

⁶¹ Paris attack planners used encrypted apps, investigators believe (2015. december 17.), elérhető: https://www.washingtonpost.com/world/europe/paris-attack-planners-used-encrypted-apps-investigators-believe/2015/12/17/e798d288-a4de-11e5-8318-bd8caed8c588_story.html (letöltve: 2020. április 19.)

a kibertér képes hatást gyakorolni az éntudatra, a társadalmi hozzáállásra, valamint számos egyéb olyan pszichológiai jelenségre, melyek az egész közösség életét befolyásolják. Különösen fontos a felnövekvő generáció és a fiatalkorúak esetében az ilyen káros hatások mérséklése, hiszen az ő éntudatuk és önképük még kialakulóban van, könnyen befolyásolhatóak a médiamegosztó portálokon szereplő tartalmak által. Ez az a lehetőség, melyet a terrrorszervezetek érzékkel kihasználnak saját programjuk terjesztése érdekében, követőik toborzása során.

Ugyanakkor nemcsak a kibertér gyakorol hatást a hagyományos térre, e jelenség fordítottja is megfigyelhető. A hagyományos tér társadalmi feszültségei, technikai nővumai és innovációi rányomják bélyegüket a kibertérre, mint látható a terrorizmus széles körű elterjedése esetében is.⁶² A kibertér nyújtotta lehetőségeket kihasználva a terrrorszervezetek erősítik határokon átívelő jellegüket, újfajta kihívást állítva az államok és a médiamegosztó portálok elé. Ezt mi sem támasztja alá jobban, mint a tény, hogy a NATO 2016-ban a kibertérrel is hadszíntérré minősítette.⁶³

A technikai fejlődés lehetővé teszi, hogy a kibertér rendszere egyre gyorsabbá és komplexebbé váljon, azonban pont ez a komplexitás teremti meg sebezhetőségét a terrorista tartalmakkal szemben, hiszen fegyveres szervei is a kibertér részét képezik, mely lehetővé teszi a terrrorszervezetek számára befolyásuk szélesebb körű kiterjesztését. Mivel a jog egyik lényeges feladata a társadalmi változások lekötése, így fontos lépést tartani eme szektor rohamos fejlődésével és fokozott figyelmet fordítani azokra a szabályozási lehetőségekre, melyek a terrorizmus elleni fellépést lehetővé teszik.

Az első cikkemben a közösségi média jelentőségét ábrázoltam médiaszociológiai-, és szociálpszichológiai kutatásokon keresztül, számos tanulmánnyal alátámasztva azt, hogy milyen lényegi befolyása van mind mikro-, mind makroszinten.⁶⁴ A terrorista propaganda megjelenése és széleskörű elterjedése éppen ezért olyan folyamatokat generál, hogy méltán minősítette 2016-ban a NATO hadszínterre ezt a platformot.⁶⁵

Készülő cikkem a külföldi szabályozásra koncentrálok, immáron jogi megközelítésben vizsgálva a terrorista tartalmak kontrollálásának lehetőségét. Ennek keretében bemutatom az Amerikai Egyesült Államok jogi rezsimét, kifejezetten a terrrorszervezetekkel szembeni kibertéri fellépésre koncentrálok, majd az Európai Unió szigorúbb szabályozási rendszerét ismertetem, külön kitérve Németország keménykezű fellépésére, mely méltó összevetési lehetőséget biztosít a liberálisabb fellépéssel szemben, melyet az USA képvisel. Végül, kuriózumként bemutatom az ausztrál szabályozási mechanizmust, amely megint kissé árnyaltabb képet alkot a megközelítési lehetőségekről, az egyszerű, felelősséget a portálokra hárító, szankciót kilátásba helyező rendszerével.

Témáját képezi a hazai szabályozás bemutatása, kitérve a klasszikus média szabályozási mechanikájára is, mely szintén egy eltérő síkú összevetési lehetőséget teremt számunkra. Vajon szükség van-e a hagyományos média által alkalmazott szigorúbb kontrollmechanizmusokra az Internet világában és a kibertérben? Nem jelent-e túlzott beavatkozást az állam részéről, ha ugyanolyan módszerekkel lépünk fel a terrorista tartalmakkal szemben, mint a hagyományos média esetében?

Végül, összevetve az eltérő szabályozási lehetőségeket, de lege ferenda javaslat keretében fejtem ki véleményemet arról, hogy melyik irányt tartom követendőnek, illetve, hogy milyen változásokra lenne szükség annak érdekében, hogy hatékonyan lépünk fel a terrrorszervezetekkel szemben. Úgy gondolom, dolgozatom témája rendkívül kurrens kérdéseket feszeget, különös tekintettel a terrorizmus megnövekedett szerepére, valamint a kibertérben rejlő veszélyekre.

---

⁶² KELEMEN ROLAND – NÉMETH RICHÁRD: A kibertér fogalmának és jellemzőinek multidiszciplináris megközelítése, in FARKAS ÁDÁM (szerk.) *Védelmi alkotmányosság az új típusú biztonsági kihívások erőterében*, 2018, Magyar Katonai Jogi és Hadijogi Társaság, Budapest, 147-170.

⁶³ A NATO hivatalosan is hadszíntérré nyilvánítja a kibertérrel (2016.06.22.), elérhető: <https://internetfigyelo.wordpress.com/2016/06/22/a-nato-hivatalosan-is-hadszinterre-nyilvanitja-a-kiberteret/> (letöltve: 2020. április 6.)

⁶⁴ Lásd: MIHÁLY LAURA DOMINIKA: Jogsértések a médiamegosztó portálokon – Médiaszociológiai és szociálpszichológiai kitekintés, in *Diskurzus*, 2019/1. szám, 19-27.

⁶⁵ Uo.

1. SZOCIÁLPSZICHOLÓGIAI ÉS MÉDIASZOCIOLÓGIAI KITEKINTÉS

Mivel a médiaszociológiai, pszichológiai megközelítés a médiamegosztó portálok kapcsán már korábbi cikkemben kifejtésre került, így ennek bemutatását kikerülve rögtön az első fejezet második felével kezdeném, mely a terrorista motivációkkal és az ennek érdekében igénybe vett eszközökkel foglalkozik.

2. MÉDIA ÉS TERRORIZMUS, AVAGY A FŐBB CÉLOK ÉS MOTIVÁCIÓK

E fejezetben a terrorszervezetek megközelítésére koncentrálni mutatom be azt, hogy melyek azok az elsődleges célok, motivációk, amelyek a videók feltöltőit, megosztóit vezérik, amelyek elérése érdekében a közösségi médiaportálokat felhasználják, gyakran a fentebb említett hatásokat közvetlenül, vagy közvetetten indukálva.

E körben lényegesnek tartom a terrorizmus fogalmának ismertetését, mely esetében a jogi fogalom meghatározásra koncentrálok, a hadtudományi, rendészettudományi megközelítés helyett. A terrorizmus jelensége történelmen átívelő múltra tekint vissza, elnevezése a francia forradalom jakobinus rémuralmából ered („la terreur”), ugyanakkor már ezt megelőzően, az egyének ellen elkövetett merényletek vonatkozásában a Bibliában is említésre került. Ugyanakkor a mai értelemben vett terrorizmus nagyjából 150 éves múltra tekint vissza. Fontos kiemelni, hogy a terroristák ideológiai nézettől függetlenül darwinistának tekintendők, hiszen ez az egyetlen olyan megközelítés, mely a harcot támogatja.⁶⁶

A terrorizmus meghatározása rendkívül problematikus⁶⁷, rengeteg meghatározás született, nemzetközileg azonban egyik sem tekinthető elfogadottnak. Kriminológiai értelemben Korinek László definíciója érdemel említést, mely az alábbiak szerint határozza meg a jelenséget: „A terrorizmus eltérő eszmerendszerekből merítő, sajátos logikának engedelmessé, változatos formákat öltő módszeres erőszak alkalmazás, vagy ezzel való fenyegetés, melynek célja politikai törekvések elérése azáltal, hogy az áldozatban, a nézőközönségben, az államban, a társadalomban megalkuvó magatartás alakuljon ki. A meghirdetett cél általában politikai, ideológiai, vallási, etnikai tartalmú radikális változás kikényszerítése, a cél elérésére alkalmazott cselekménysor. Az eszköz viszont jogi lényegét tekintve köztörvényes, erőszakos bűncselekmény.”⁶⁸

Nemzetközi értelemben vett terrorizmusról akkor beszélhetünk, ha a terrorizmus félelmet, pánikot, riadalmat kelt a nemzetközi közösség egészében, vagy annak egy részében. Nemzetközi politikai bünténynek tekintendő, ezért, mint bűn, büntetőjogi fellépést kíván, mint politika, politikai választ, s mint nemzetközi jelenség, csak a nemzetközi közösség együttese által oldható meg.⁶⁹

A terrorszervezetek rendkívül változatos eszközökkel dolgoznak, gyakoriak az emberrablások, bombamerényletek, repülőgép-eltérítések, nyilvános kivégzések. E körben van kiemelt jelentősége a kibertérnek és ezen belül a médiamegosztó portáloknak, ahol ezen tartalmakat félelemkeltési, figyelemfelkeltési célokból, valamint annak érdekében mutatnak be, hogy a terrorszervezet céljait megismertessék a „nézőközönséggel”.

Gyakran nem az anyagi haszonszerzés az elsődleges mozgatórugója ezen tevékenységeknek, hanem a politikai törekvések megvalósítása, a legitim, demokratikus államberendezkedés megdöntése, valamint politikai engedmények kikényszerítése. Emellett sajnálatos módon az is gyakori, hogy pusztán bosszúvágy, vagy az emberek sokkolása, rettegésben tartása motiválja ezen tartalmak közzétételét, megosztóit.

A terrorizmusnak számtalan formája elterjedt, egyik válfaja az ideológiai indíttatású terrorizmus, melynek célja a politikai előnyök elérése és a társadalom, fennálló hatalom destabilizálása (pl. Ku Klux Klán, RAF). Ezen szervezetek a terrorista személyiség szerkezet kialakulásához vezető háromfaktoros modellre építenek, mely alább kerül bővebben kifejtésre.

⁶⁶ BARTKÓ RÓBERT: *A terrorizmus elleni küzdelem kriminálpolitikai kérdései*, 2011, Universitas-Győr Nonprofit Kft., Győr, 18–22.

⁶⁷ „The struggle to define terrorism is sometimes as hard as the struggle against terrorism itself.”

BOAZ GANOR: *Defining Terrorism – Is One Man’s Terrorist Another Man’s Freedom Fighter?*, elérhető: <https://www.ict.org.il/Article/1123/Defining-Terrorism-Is-One-Mans-Terrorist-AnotherMans-Freedom-Fighter#gsc.tab=0/> (letöltve: 2020. március 10.)

⁶⁸ KORINEK LÁSZLÓ: A terrorizmus, in *Belügyi Szemle*, 2015, 17–19.

⁶⁹ SCHMID, A.: *Terrorism – The Definitional Problem*, 2004, 390, elérhető: <https://scholarlycommons.law.case.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1400&context=jil/> (letöltve: 2020. március 10.)

Az úgynevezett etnikai, vallási, faji terrorizmus elsődleges célja egy nemzeti kisebbség, vagy népcsoport területi függetlenségének a kiharcolása (pl. IRA).⁷⁰ Ezzel összefüggésben említendő a pszichológiai vonatkozású szegregáció jelenségének elterjedése, melyet a hasonló terrorista akciók indukálhatnak, csoportok közötti ellenségeskedést és agressziót indukálva.

Megemlítendő továbbá az állami terrorizmus szerepe, mely valamely állam engedélyével, vagy kifejezetten annak megbízásából követ el merényleteket az állam által veszélyesnek tartott személyek megsemmisítése érdekében.⁷¹ Ennek elsődleges hatása az elrettentés, félelemkeltés, mellyel a politikai vezetőség behódolását igyekeznek előidézni a terrorszervezetek irányítói.

A terrorista személyiség szerkezet kialakulása szempontjából számos érdekes pszichológiai és szociológiai kutatás született, melyek annak a felderítését tűzték ki célul, hogy vajon mik azok a faktorok, melyek ezen személyiség, illetve „életpálya” kialakulásához vezetnek. A legelfogadottabb nézet szerint a terrorista lelki és társadalmi faktorok együttes hatásaként előálló személyiség szerkezet, éppen ezért van kiemelt jelentősége a szabályozásnak és annak, hogy minél hatékonyabb állami kontroll érvényesüljön annak érdekében, hogy ezen tartalmak mielőbbi eltávolításra, valamint szankcionálásra kerüljenek.

Lássuk tehát, mit is jelent pontosan a terrorista személyiség szerkezet, valamint az életpálya kialakulásának lényegi vonásai. Számos megközelítés foglalkozik azzal, vajon melyek azok a személyiségvonások, amelyek hajlamossá tesznek valakit arra, hogy terrorszervezetekhez csatlakozzon, illetve élethivatásszerűen hasonló tevékenységeket folytasson. Egyes kutatások szerint az úgynevezett tekintélyelvű személyiség (melyet találón a fasiszta propagandára való fokozott hajlam után neveztek el) kiemelten érzékeny arra, hogy ideológiai hatást gyakoroljanak rá és esetlegesen ennek következtében terrorszervezetekhez csatlakozzon.⁷² Ezen személyiség kialakulására elsősorban az az alapvetően hierarchikus, tekintélyelvű, kihasználó szülő-gyerek kapcsolat alkalmas, mely táptalajul szolgál a konvencionális, tekintélytisztelő, pszichopata, impulzív vonások kialakulásának.

Fontos hivatkozni Webber és Kruglanski vizsgálatára, mely a már említett háromfaktoros modell kidolgozását eredményezte.⁷³ A hivatkozott tanulmányban három faktor kerül górcső alá, melyek konjunktív feltételként vezetnek a radikalizálódáshoz: (1) személyes szükséglet, mely a valahova tartozáson, valamint fontosságérzeten alapul, (2) az ideológiai narratíva, mely igazolja a politikai erőszak alkalmazhatóságát, (3) a közösségi média szerepe, ami a személyes döntést befolyásolja, mely végső soron a radikalizálódáshoz vezet.⁷⁴ Ezzel párhuzamosan a deradikalizálódás folyamata is kifejtésre kerül, melyet a diszkusszió keretében fejtek ki részletesen.

Ugyanakkor a már említett fejlődő országokban gyakori az a jelenség, hogy a fiatal, szegény sorsú családok gyermekei a terrorszervezetekhez való csatlakozásban látják az egyetlen kiutat a nyomorúságos körülményekből. Ezt a kilátástalan helyzetet „uzsorázzák ki” a terroristák, propaganda videóikkal arra motiválva a befolyásolható fiatalokat, hogy a merényletekkel családjuk megélhetéséről gondoskodjanak.

Ugyanakkor, ezen kecsegtető előnyök az esetek nagy részében nem realizálódnak, a fejlődő identitású fiatalok gyakran 30 éves koruk előtt életüket áldozzák „a nemes cél érdekében”. A pszichológia fejezetben kifejtett szempontokból kiemelt jelentősége van tehát a fejlődő identitás szerepének, valamint a viselkedéspanoptár megfigyeléses tanulás útján történő elsajátításának, mely a terrorista személyiség szerkezet kialakulását eredményezi.⁷⁵

A terrorszervezetek elsődleges céljai között a már korábban említett félelemkeltés és elrettentés mellett előkelő helyen szerepel ezzel szoros összefüggésben a terrorista-propaganda terjesztése, valamint az ideológiai ismertetése, amely toborzási célokat szolgál. Kiemelendő, hogy nem csak a fiatal generáció köréből kerülnek ki terroristák, ugyanakkor a befolyásolhatóság könnyen eredményezi ezen radikalizálódás kialakulását.

A kapcsolattartás sem elhanyagolható mozgatórugó, hiszen sokszor a közösségi médiaportálok biztosítják azt a terepet a terrorszervezetek számára, melyen keresztül egymással, valamint a követőkkel megoszthatják aktuális merényleteiket, radikális lépéseiket. Emellett a társadalom manipulálásán keresztül

⁷⁰ KÖHALMI LÁSZLÓ: Gondolatok a vallási terrorizmus ürügyén, in *Belügyi Szemle*, 2015, 7–8, 52-71.

⁷¹ TÓTH DÁVID: A terrorizmus típusai és a kiberterrorizmus, in RAB VIRÁG (szerk.): *XII. Országos Grastyán Konferencia előadásai*, 2014, Magyarország: PTE, Grastyán Endre Szakkollégium, Pécs, 286–296.

⁷² LUDEKE, S. G. – KRUEGER, R. F.: Authoritarianism as a personality trait: Evidence from a longitudinal behavior genetic study, in *Personality and Individual Differences*, 2013, 55(5), 480-484.

⁷³ WEBBER, D. – KRUGLANSKI, A. W.: The social psychological makings of a terrorist, in *Current Opinion in Psychology*, 2018, 19, 131-134.

⁷⁴ Uo.

⁷⁵ BANDURA, A.: Vicarious Processes: A Case of No-Trial Learning, in *Advances in Experimental Social Psychology*, 1965, 2, 1-55.

könnyen elérhetik a pszichológiai megközelítésből ismertetett tömegpszichózis, illetve hisztéria jelenségét, közvetetten befolyásolva ez által a csoportok viselkedérepertoárját, rányomva a bélyegét a felnövekvő generációk értékrendjére.

Ezen fejezetben bemutatott terrorista motivációkat és a szociális médiaplatformok ezek érvényesítésében játszott jelentőségét az alábbi táblázatban foglaltam össze:

Terrorista motiváció	Szociális médiaplatformok jelentősége
1.Félelemkeltés, elrettentés	<i>LIVE kivégzések (YouTube, Facebook), elrettentő képek/videók</i>
2.Propaganda terjesztése, ideológia ismertetése	<i>Tájékoztató videók közzététele, lelkesítő beszédek tartása (YouTube, egyéb videómegosztó portálok), szimbólumok/jelképek használata</i>
3.Toborzás	<i>Fiatalabb korosztály megcélzása, elsősorban a YouTube, valamint a Twitter felhasználásával</i>
4.Kapcsolattartás, szervezés, merényletek koordinálása	<i>WhatsApp, Telegram, Facebook Messenger, valamint egyéb privát üzenetküldésre alkalmas applikációk</i>
5.Politikai nyomásgyakorlás céljaik elérése érdekében	<i>Bármelyik fentebb említett oldalon megjelenő fenyegető tartalom</i>

Forrás: saját szerkesztés

A felsorolás természetesen nem kimerítő, ugyanakkor a lényegi mozgatórugókat foglalja magában, melyek a terrorszervezeteket arra ösztönzik, hogy a médiamegosztó portálokat alkalmazzák céljaik elérése érdekében.

ZÁRÓ GONDOLATOK

Gondolati ívem zárásaként leszögezném, hogy a fentebb kifejtett hatásmechanizmusok mind a jogi szabályozás szigorítását indokolják, és lényegi fókuszba helyezik a kibertérben érvényesülő terrorista tartalmakkal szembeni fellépés jelentőségét.

Cikkem második részében a külföldi jogi szabályozást mutatom be, elsősorban az USA, az Európai Unió, ezen belül is Németország, valamint Ausztrália szabályozására összpontosítva, végezetül a hazai jogi mechanizmusokat bemutatva. Mint láthatjuk, fontos felhívni a figyelmet erre a jelenségre média uralta társadalmunkban, hiszen hatalmas károkat okozhatunk azáltal, ha elfordítjuk a fejünket.

FORRÁSJEGYZÉK

TANULMÁNYOK

- [1.] BANDURA, A.: Vicarious Processes: A Case of No-Trial Learning, in *Advances in Experimental Social Psychology*, 1965/2. szám.
- [2.] BARTKÓ RÓBERT: *A terrorizmus elleni küzdelem kriminálpolitikai kérdései*, 2011, Universitas-Győr Nonprofit Kft., Győr.
- [3.] KELEMEN ROLAND – NÉMETH RICHÁRD: A kibertér fogalmának és jellemzőinek multidiszciplináris megközelítése, in FARKAS ÁDÁM (szerk.) *Védelmi alkotmányosság az új típusú biztonsági kihívások erőterében*, 2018, Magyar Katonai Jogi és Hadijogi Társaság, Budapest.
- [4.] KORINEK LÁSZLÓ: A terrorizmus, in *Belügyi Szemle*, 2015.
- [5.] KÓHALMI LÁSZLÓ: Gondolatok a vallási terrorizmus ürügyén, in *Belügyi Szemle*, 2015.
- [6.] LUDEKE, S. G. – KRUEGER, R. F.: Authoritarianism as a personality trait: Evidence from a longitudinal behavior genetic study, in *Personality and Individual Differences*, 2013, 55(5).
- [7.] MIHÁLY LAURA DOMINIKA: Jogsértések a médiamegosztó portálokon – Médiaszociológiai és szociálpszichológiai kitekintés, in *Diskurzus*, 2019/1. szám.
- [8.] TÓTH DÁVID: A terrorizmus típusai és a kiberterrorizmus, in RAB VIRÁG (szerk.): *XII. Országos Grastyán Konferencia előadásai*, 2014, Magyarország: PTE, Grastyán Endre Szakkollégium, Pécs.
- [9.] WEBBER, D. – KRUGLANSKI, A. W.: The social psychological makings of a terrorist, in *Current Opinion in Psychology*, 2018.

EGYÉB FORRÁSOK

- [1.] A NATO hivatalosan is hadszíntérré nyilvánítja a kibernetet (2016.06.22.), elérhető: <https://internetfigyelo.wordpress.com/2016/06/22/a-nato-hivatalosan-is-hadszinterre-nyilvanitja-a-kiberteret/> (letöltve: 2020. április 6.)
- [2.] Paris attack planners used encrypted apps, investigators believe (2015. december 17.), elérhető: https://www.washingtonpost.com/world/europe/paris-attack-planners-used-encrypted-apps-investigators-believe/2015/12/17/e798d288-a4de-11e5-8318-bd8caed8c588_story.html (letöltve: 2020. április 19.)
- [3.] Profile: James Foley, US journalist beheaded by Islamic State (2014. augusztus 20.), elérhető: <https://www.bbc.com/news/world-28865508> (letöltve: 2020. április 19.)
- [4.] SCHMID, A.: *Terrorism – The Definitional Problem*, 2004, 390, elérhető: <https://scholarlycommons.law.case.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1400&context=jil/> (letöltve: 2020. március 10.)
- [5.] „*The struggle to define terrorism is sometimes as hard as the struggle against terrorism itself.*” Boaz Ganor: *Defining Terrorism – Is One Man’s Terrorist Another Man’s Freedom Fighter?*, elérhető: <https://www.ict.org.il/Article/1123/Defining-Terrorism-Is-One-Mans-Terrorist-AnotherMans-Freedom-Fighter#gsc.tab=0/> (letöltve: 2020. március 10.)